

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania T. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 kwietnia 2017 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 lutego 2017 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2017 r., Sąd Apelacyjny – w sprawie z odwołania T. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy – na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną organu rentowego od wyroku tego Sądu z dnia 6 października 2015 r.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrokiem z dnia 6 października 2015 r. Sąd Apelacyjny przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe od dnia 1 września 2010 r. (tj. miesiąca zgłoszenia wniosku o świadczenie). W skardze kasacyjnej organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie, że prawo do renty powstało z dniem 7 listopada 2010 r., tj. z dniem zaprzestania pobierania przez ubezpieczonego

świadczenia rehabilitacyjnego zgodnie z art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2016 r. Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną celem uzupełnienia jej braku przez podanie wartości przedmiotu zaskarżenia. Pełnomocnik organu rentowego podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 2.050 zł podnosząc jednocześnie, że przedmiotem skargi kasacyjnej jest termin początkowy prawa do świadczenia, co zdaniem skarżącego oznacza, że skarga powinna zostać rozpoznana bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Według Sądu Apelacyjnego skarga kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.). Przedmiotowa sprawa nie należy do kategorii spraw o przyznanie świadczenia rentowego (o ustalenie prawa do świadczenia), lecz w istocie dotyczy kwestii wypłaty świadczenia za zamknięty okres. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślona została odrębność nabycia prawa do świadczenia od jego wypłaty ze wskazaniem, że są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami mające różne znaczenie w obrębie prawa.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego organ rentowy zarzucił naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. przez jego wadliwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że przedmiotowa sprawa nie dotyczy prawa do renty za okres od 1 września 2010 r. do 7 listopada 2010 r. – która w ocenie żalącego się jest sprawą kasacyjną niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia – a jedynie sprawą o wypłatę świadczenia.

Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w

sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 października 2008 r. w sprawie II UZ 37/09 (OSNP 2011 nr 13-14, poz. 195) wyraził pogląd, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych toczącej się na skutek odwołania od decyzji odmawiającej prawa do emerytury, skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, choćby dotyczyła wyłącznie daty, od której ubezpieczonemu przysługuje prawo do świadczenia (art. 398² § 1 k.p.c.). W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że przy ocenie przedmiotu sporu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c. decydujący jest przedmiot postępowania sądowego, określony zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu. Jeżeli spór sądowy, od jego początku wynikającego z odwołania złożonego do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, dotyczył prawa do emerytury, to tak określony przedmiot sporu nie mógł ulec żadnym zmianom po zakończeniu postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Przedmiot zaskarżenia nie jest pojęciem tożsamym z przedmiotem sporu, a zatem zaskarżenie wyroku Sądu pierwszej instancji tylko w części dotyczącej daty, od której emerytura winna być ubezpieczonemu przyznana, pozostaje bez wpływu na konieczność stwierdzenia, iż niniejsza sprawa dotyczy przyznania emerytury, wobec czego skarga kasacyjna jest w niej dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Również w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2010 r. w sprawie II UZ 47/09, LEX nr 583829, zajęto stanowisko, że jeżeli od samego początku sprawa wynikająca z odwołania od decyzji organu rentowego dotyczy prawa do emerytury, to przedmiot sprawy nie zmienia się, gdy sąd pierwszej albo drugiej instancji przyznał emeryturę, a pozwany nie kwestionował samej zasady lecz tylko datę przyznania emerytury.

Także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r., w sprawie II UZ 22/15 (LEX nr 2122388) wskazuje, że w przypadku kwestionowania przez ubezpieczonego daty przyznania prawa do emerytury sprawa dotyczy

przyznania prawa do emerytury, co implikuje tezę, że skarga kasacyjna w takiej sprawie przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy, rozpoznając obecne zażalenie, zaaprobował wyżej przedstawione konstatacje i uznał, że w przypadku kwestionowania przez organ rentowy daty przyznania prawa do renty - sprawa dotyczy przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, co implikuje tezę, że skarga kasacyjna w takiej sprawie przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Dodatkowo można wskazać, że w przypadku przyznania prawa do renty (na przykład szkoleniowej) na okres kilku miesięcy, przedmiotem sporu będzie prawo do tej renty, choćby wartość przyznanego na ten okres świadczenia była niższa niż 10.000 zł. Również w przypadku, gdy przedmiotem sporu jest tylko część okresu, na który zostało przyznane prawo do renty, skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości renty przyznanej na sporny okres, gdyż w dalszym ciągu przedmiotem sporu w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c. pozostaje prawo do renty.

Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie, gdyż w skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił wadliwe przyznanie wnioskodawcy prawa do renty od dnia 1 września 2010 r., zamiast od dnia 7 listopada 2010 r. Przy dopuszczalności skargi kasacyjnej art. 398² § 1 k.p.c. akcentuje rodzaj sprawy, a nie – przedmiot zaskarżenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy uznał, że w sprawie objętej skargą kasacyjną przysługiwało odwołanie do Sądu Najwyższego niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ k.p.c. postanowił jak w sentencji.